ВИВЧАЄМО ІСТОРІЮ Й МАТЕМАТИКУ Жовтень 2018 року

Л. І. Михайленко, м. Харків

Жовтень — десятий місяць року в григоріанському календарі, він має 31 день. Назву «жовтень» місяць отримав через те, що на нього припадає час жовтіння листя. За характерні погодні умови в народі його називали також грязень, хмурень, листопадник, зазимник, а також весільник — після закінчення пори польових робіт і обмолоту хліба наступав час весіль.

1 ЖОВТНЯ =

1881 рік. Народився Вільям Едвард Боїнг — американський літакобудівник, засновник американської авіабудівельної компанії «Воеіng». Сьогодні Компанія «Боїнг» — одна з найбільших світових аерокосмічних та оборонних корпорацій. «Боїнг» є найбільшим у світі виробником літаків за кількістю замовлень, поставок, а також за доходами. 2015 року в Києві було відкрито перше в Україні Конструкторське Бюро «Боїнг».

Задача 1

Знайдіть значення виразу

$$F_1 + F_2 + \ldots + F_{15} + 320$$
,

де F_1 , F_2 , ..., F_{15} — перші 15 чисел послідовності Фібоначчі, і ви дізнаєтесь, якого року Боїнгом була заснована компанія «The Pacific Aero Products Company», незабаром перейменована в «Boeing Airplane Company».

2 ЖОВТНЯ =

2002 рік. У Японії надійшов у продаж перший у світі робот-інкасатор. Робот (від чеськ. robota) — автоматичний пристрій, що призначений для виконання виробничих та інших операцій, які зазвичай виконувались безпосередньо людиною. Перше креслення людиноподібного робота було зроблене Леонардо да Вінчі.

Задача 2

Збільште в 5 разів число, що на одиницю менше від добутку найменшого простого чис-

ла, найменшого досконалого числа і квадрата числа 5, і ви дізнаєтесь, яким роком датується перше креслення людиноподібного робота, зроблене Леонардо да Вінчі.

3 ЖОВТНЯ —

1925 рік. Відкрито Харківський державний театр опери та балету — перший український стаціонарний оперний театр. Спочатку театр мав назву Українська Державна Столична Опера. Із 1931 театр іменувався Харківським театром опери і балету, 1934 року отримав статус академічного, із того ж часу широко відомий під абревіатурою ХАТОБ.

Задача 3

Установіть відповідність між виразами та їхніми значеннями, і ви дізнаєтесь, чиє ім'я носить Харківський національний академічний театр опери та балету.

1	650000:13000	И	500 000
2	6500:0,013	Н	5
3	6500000:1300	С	5000
4	65000:130	E	500
5	0,065:0,013	К	50 000
6	6500:0,13	О	0,5
7	0,065:0,13	Л	50

4 ЖОВТНЯ

1957 рік. Із космодрому Тюратам у Казахській РСР запущено перший у світі штучний супутник Землі під назвою «Супутник-1». ООН проголосила цей день Днем початку космічної ери людства. Політ супутника розпочався 4 жовтня 1957 року, а закінчився 4 січня 1958 року. За цей час супутник здійснив 1440 обертів навколо Землі.

Задача 4

Знайдіть тривалість (у добах) польоту «Супутника-1».

5 ЖОВТНЯ

1864 рік. Народився Луї Жан Люм'єр, винахідник кінематографа, брат Огюста Люм'єра.

Брати Люм'єри вважаються творцями кінематографа. Молодший брат Луї винайшов запатентований у лютому 1895 року апарат «Сінематограф», що був призначений як для зйомки, так і для демонстрації відзнятого матеріалу. Старший брат Огюст — організатор бізнесу їхнього підприємства.

Задача 5

Збільште в 43 рази корінь рівняння $\frac{x}{2} + \frac{x}{5} + \frac{x}{10} + \frac{x}{20} + \frac{x}{50} + \frac{13}{100} = 1$ — і ви дізнаєтесь, якою була тривалість (у с) першого фільму братів Люм'єр.

6 ЖОВТНЯ

1459 рік. Народився Мартін Бегайм, німецький науковець і мореплавець, творець найстарішого зі збережених до сьогодні глобуса. Глобус Бегайма виготовлений 1492 року. Він відбиває знання європейців про навколишній світ на кінець XV століття. На глобусі немає Нового Світу, але є Європа, велика частина Азії та Африки, Євразія зображена занадто витягнутою, розташування Африки неточне, а зображення Америки відсутнє, оскільки існування Америки як окремого континенту було доведено Амеріго Веспуччі близько 20 років по тому.

Задача 6

Розмістіть у нижньому рядку таблиці букви, що відповідають виразам, значення яких записані у верхньому рядку, і прочитайте назву найстарішого глобуса.

Б	$2 \cdot 0,9 - 0,8$
0	41:5-0,2
У	$1, 5 \cdot 4 + 3$
К	1,9+6,3:3
Н	$10 - 2 \cdot 1,5$

Я	20:(1,6+0,4)
E	$(0,13+0,07)\cdot 100$
Л	(0,3+0,2):0,1
M	$9 \cdot 0, 5 + 1, 5$
3	$2 \cdot (0,7+0,8)$

3	2	6	7	2	10	1	5	9	4	8

7 ЖОВТНЯ

1952 рік. Отримано патент на штрих-код. Штриховий код — графічна інформація, що надає можливість зчитування її технічними засобами, — послідовність чорних і білих смуг або інших геометричних фігур. Першою покупкою з використанням штрих-коду була упаковка жувальної гумки компанії Wrigley. Вона була здійснена в супермаркеті міста Трой (штат Огайо).

Задача 7

Збільште вдвічі трицифрове число, кожна наступна цифра якого на одиницю менша від попередньої, а сума цифр дорівнює 24, і ви дізнаєтесь, якого року було здійснено першу покупку з використанням штрих-коду.

8 ЖОВТНЯ

1886 рік. Харківська міська публічна бібліотека прийняла перших відвідувачів. Нині це Харківська державна наукова бібліотека імені Володимира Короленка — найбільша бібліотека Харкова і Східної України.

Задача 8

Розгадавши ребус, ви дізнаєтесь, скільки мільйонів видань становить обсяг фондів бібліотеки.

9 ЖОВТНЯ

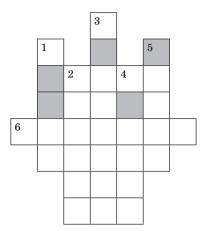
1940 рік. Народився Джон Леннон — британський рок-музикант, співак, композитор, художник, письменник, громадський діяч. Засновник і учасник гурту «The Beatles», один із найвпливовіших музикантів XX століття.

Задача 9

Джон Леннон писав: «Талант — це здатність вірити в ... Повна маячня, коли говорять, що я раптом відкрив у собі талант. Я просто працював».

Розгадайте кросворд і з букв, розміщених у виділених клітинках, складіть слово, пропущене у висловлюванні Джона Леннона.

ЗАДАЧІ НА КОЖНИЙ ДЕНЬ

- 1. Вид кута.
- 2. Компонент дії ділення.
- 3. Геометрична фігура.
- 4. Одна зі сторін рівнобедреного трикутника.
- 5. Відрізок, що сполучає дві точки кола.
- 6. Геометричне тіло.

10 ЖОВТНЯ =

1932. У Запоріжжі запустили ДніпроГЕС. Дніпровська ГЕС — п'ятий ступінь нижчої частини каскаду гідроелектростанцій на р. Дніпро. Розташована в Дніпровському районі міста Запоріжжя. Утворює найстаріше на Дніпрі Дніпровське водосховище.

Задача 10

Збільште суму всіх дільників числа 2003 у 2 млн разів, і ви дізнаєтесь, чому дорівнює (у кВт/год) середньорічне виробництво електроенергії Дніпровською ГЕС.

11 ЖОВТНЯ

1672 рік. Народився Пилип Степанович Орлик — український політичний, державний і військовий діяч, Генеральний писар (1702–1709), Гетьман Війська Запорозького у вигнанні (1710–1742), поет, публіцист. Намагаючись завоювати собі підтримку, Пилип Орлик склав (згідно з іншими джерелами, схвалив) «Пакти й Конституції прав і вольностей Війська Запорізького» — документ, що пізніше дістав назву Конституція Пилипа Орлика, яку вважають першою українською Конституцій у Європі. Документ написаний латиною і староукраїнською, складається з пре-

амбули та 16 статей. Конституція не набула чинності, оскільки була написана в умовах вигнання.

Задача 11

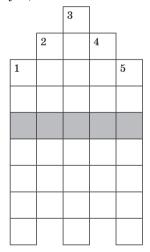
Запишіть число CLXXI арабськими цифрами, збільште його в 10 разів, і ви дізнаетесь, якого року Пилип Орлик склав Конституцію.

12 ЖОВТНЯ

1492 рік. Експедиція Христофора Колумба досягла острова Сан-Сальвадор. Цей день вважають офіційною датою «відкриття Америки». Христофор Колумб — іспанський мореплавець, першовідкривач Америки (Багамських та Антильських островів, узбережжя Центральної та Південної Америки).

Задача 12

В одному українському місті на честь Христофора Колумба названо вулицю. Розгадайте кросворд і у виділеному рядку прочитайте назву цього міста.

- 1. Компонент дії ділення.
- 2. Число.
- **3.** Дія, за допомогою якої знаходять суму чисел.
- 4. Геометричне тіло.
- **5.** Один із вимірів прямокутного паралелепіпеда.

13 ЖОВТНЯ =

1875 рік. Відкрито Чернівецький університет. Сьогодні це Чернівецький національний

університет імені Юрія Федьковича. При університеті є низка дослідних установ: ботанічний сад, біологічна дослідна база, лабораторії фізики напівпровідників і термодинаміки, експериментальний рибзавод, сейсмічна й метеорологічна станції, чотири музеї. Наукова бібліотека університету має одинадцять відділів. Центральний корпус університету включений до списку Світової культурної спадщини ЮНЕСКО.

Задача 13

Знайдіть суму квадратів чисел a і 2a, де a — число, обернене до 0,05, і ви дізнаєтесь, якого року Чернівецькому державному університету імені Юрія Федьковича надано статус національного.

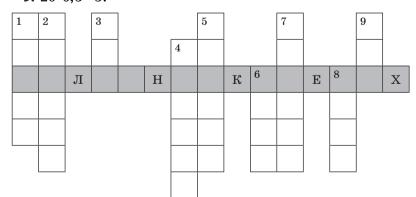
14 ЖОВТНЯ =

День захисника України — державне свято, метою якого є вшанування мужності та героїзму захисників незалежності й територіальної цілісності України, військових традицій і звитяг українського народу, сприяння подальшому зміцненню патріотичного духу в суспільстві.

Задача 14

Запишіть у клітинки кросворда словами значення поданих виразів, і відновіть гасло, під яким українці вперше 2015 року відзначали свято захисника України.

- 1. $10 \cdot 0, 4 + 4$.
- 2. $25 \cdot 60 \cdot 0.2$.
- 3. $1,5\cdot 4-4$.
- **4.** 16:2+2.
- 5. $4 \cdot 200 + 200$.
- 6. $1,5\cdot 2-2$.
- 7. 4+4.9.
- 8. $10 \cdot 0.4 4$.
- 9. $20 \cdot 0.3 3.$

15 ЖОВТНЯ

2000 рік. У Парижі на Монмартрі відкрили Стіну кохання, на якій написано «Я тебе кохаю» багатьма мовами і діалектами світу і навіть шрифтом Брайля, що призначений для незрячих людей. Площа стіни становить 40 м². Ідея створення стіни належить французькому вокалістові Фредеріку Барону.

Задача 15

Знайдіть суму перших трьох трицифрових простих чисел, і ви дізнаєтесь скількома мовами світу написано зізнання «Я тебе кохаю» на Стіні кохання в Парижі.

16 ЖОВТНЯ =

1923 рік. Заснована кінокомпанія Уолта Діснея. Сьогодні The Walt Disney Company — один із найбільших фінансових конгломератів індустрії розваг у світі. Заснована братами Уолтером і Роєм Діснеями як невелика анімаційна студія, сьогодні вона є однією з найбільших голлівудських студій, власником 11 парків розваг і двох аквапарків, а також декількох мереж телерадіомовлення.

Задача 16

Знайдіть значення виразу a:6-(a:15+1,9), де a=570 (саме стільки художників упродовж трьох років працювали над створенням діснеївського мультфільму «Білосніжка і семеро гномів» (1937)), і ви дізнаєтесь, скільки мільярдів доларів становила фінансова виручка компанії 2017 року.

17 ЖОВТНЯ =

1738 рік. Михайло Ломоносов направив із Марбурга до Петербурга свій перший науковий твір «Про перетворення твердого тіла в рідке». Михайло Васильович Ломоносов (1711–1765) — російський учений-натураліст, геохімік, історик, поет, перший російський академічно освічений учений.

Задача 17

Розшифруйте ребус і вставте пропущене слово у висловлювання М. В. Ломоносова:

«...служить лише помічницею розуму в осягненні істинної суті речей. Практика і вчення — слуги розуму, знаходять йому матеріал для роботи».

18 ЖОВТНЯ

1967 рік. Радянський космічний апарат «Венера-4» уперше увійшов у атмосферу Венери і почав її вивчення. Венера — друга планета Сонячної системи. Період обертання навколо Сонця — 224,7 земних діб. За розміром Венера майже така сама, як Земля. Середня відстань Венери від Сонця — 108 млн км.

Задача 18

Відстань від Венери до Землі змінюється в межах від ab млн км до xyz млн км. Знайдіть межі, у яких змінюється відстань від Венери до Землі, якщо:

- a ціла частина числа π ;
- b кількість вершин куба;
- *х* найменше просте число;
- у найменше досконале число;
- z найменше натуральне число.

19 ЖОВТНЯ —

2011 рік. Американець Олександр Йі та японець Сігеру Кондо розрахували значення числа π з точністю в 10 трильйонів цифр після коми. Тепер людство знає, що 10-трильйонна цифра числа π дорівнює п'яти. Навіщо це потрібно? Насамперед для розробки нових обчислювальних алгоритмів і удосконалення програмного забезпечення комп'ютерної техніки.

Задача 19

Збільште в 100 разів корінь рівняння (((x+1)+2)+3)+4=13,71, і ви дізнаєтесь, скільки діб знадобилось Олександру Йі та Сігеру Кондо, щоб розрахувати значення числа π з точністю в 10 трильйонів цифр після коми.

До речі. 2013 року Олександр Йі та Сігеру Кондо вирішили покращити свій результат, і обчислили число π з точністю до 12,1 трлн знаків після коми. Для цього їм знадобилося 92 доби.

20 ЖОВТНЯ —

1868 рік. У Києві створений перший в Україні приватний комерційний банк. Комерційний банк — кредитна установа, що здійснює банківські операції для юридичних і фізичних осіб (розрахункові, платіжні операції, залучення вкладів, надання позик, а також операції на ринку цінних паперів і посередницькі операції). Першим відомим у світі комерційним банком був банк Св. Георгія в Генуї (Італія).

Задача 20

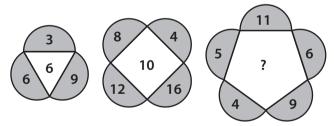
Знайдіть наступне число послідовності 7, 507, 907, 1207, ..., і ви дізнаєтесь, якого року був відкритий перший у світі комерційний банк.

21 ЖОВТНЯ =

1923 рік. У Німецькому музеї в Мюнхені відкрився перший планетарій. Його продемонстрував професор Вальтер Бауерсфельд. Планетарій — науково-освітня установа, у якій демонструють небесну сферу з зірками, планетами і супутниками, кометами і метеоритами, а також сонячні й місячні затемнення, панорами Місяця, Марса, Венери.

Задача 21

Знайдіть пропущене число, і ви дізнаєтесь, скільки сьогодні в Україні діючих планетаріїв.

22 ЖОВТНЯ —

1797 рік. Відбувся перший в історії людства стрибок із парашутом. Його здійснив Андре-Жак Гарнерен (1769–1823) — відомий французький повітроплавець, зістрибнувши з повітряної кулі над паризьким парком Монсо.

Задача 22

Знайдіть значення виразу

$$\frac{1}{2} \cdot \left(1 + \frac{1}{10}\right) \cdot \left(1 + \frac{1}{11}\right) \cdot \left(1 + \frac{1}{12}\right) \cdot \dots \cdot \left(1 + \frac{1}{19}\right),$$

і ви дізнаєтесь, із якої висоти (у км) А. Ж. Гарнерен здійснив перший в історії людства стрибок із парашутом.

23 ЖОВТНЯ =

2001 рік. Компанія Apple представила перший iPod. Apple Inc. — американська технологічна компанія з офісом у Купертіно (Каліфорнія), яка проектує та розробляє побутову електроніку, програмне забезпечення та онлайн-сервіси. Apple заснована в Каліфорнії 1 квітня 1976 року Стівом Джобсом, Стівом Возняком та Рональдом Уейном, які зібрали в середині 1970-х свій перший персональний комп'ютер.

Задача 23

Скориставшись ключем, розшифруйте слово і відновіть висловлювання Стіва Джобса:

«Я переконаний, що половина того, що відокремлює успішних підприємців від невдах, — це ...».

Ключ:

A	В	Г	Е	И	I	Л	Н	0	П	С	Т	Ь
7	$\overrightarrow{\leftarrow}$	7	$\Rightarrow$	4	$\Leftrightarrow$	$\rightleftharpoons$	\$	$\downarrow$	$\rightleftharpoons$	$\mapsto$	7	1

Слово:

$$\label{eq:lambda} \begin{picture}(20,2) \put(0,0){\line(1,0){100}} \put(0$$

24 ЖОВТНЯ =

1857 рік. У Шеффілді (Велика Британія) заснований перший у світі футбольний клуб. Сьогодні він офіційно визнаний ФІФА найстарішим серед усіх діючих клубів у світі. Засновники першого футбольного клубу були авторами перших футбольних правил, що ввійшли в історію як «Шеффілдські правила» і лягли в основу сучасних Правил футболу.

Задача 24

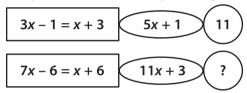
Складіть чотирицифрове число, перша цифра якого в 3 рази менша від третьої, друга — у 3 рази більша за третю, четверта — на 3 менша за третю, а сума цифр цього числа дорівнює 13, і ви дізнаєтесь, якого року почали проводити чемпіонати світу з футболу.

25 ЖОВТНЯ

1811 рік. Народився Еваріст Галуа — французький математик, засновник сучасної алгебри. Роботи Галуа містили остаточний розв'язок проблеми про можливості розв'язання алгебраїчних рівнянь. Його дослідження сьогодні називають теорією Галуа; вони становлять один із найважливіших розділів алгебри. Інший напрямок його досліджень був пов'язаний з інтегралами і відіграв важливу роль у математичному аналізі XIX сторіччя.

Задача 25

Знайдіть пропущене число, і ви дізнаєтесь, скільки років було талановитому Еварісту Галуа, коли він загинув на дуелі.

26 ЖОВТНЯ

1863 рік. У Женеві утворений Міжнародний Червоний Хрест. Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця — це гуманітарний рух, метою діяльності якого є захист людського життя та здоров'я, запобігання людським стражданням та їхнє полегшення, незалежно від раси, релігійних та політичних поглядів.

Задача 26

Знайдіть значення виразу 4a-b, де a — сума квадратів перших чотирьох натуральних чисел, b — просте число, записане тими самими цифрами, що й п'ятий степінь парного простого числа, і ви дізнаєтесь, скільки мільйонів добровольців із усього світу беруть участь у Міжнародному русі Червоного Хреста і Червоного Півмісяця.

27 ЖОВТНЯ —

1782 рік. Народився Нікколо Паганіні— італійський скрипаль-віртуоз, композитор та гітарист.

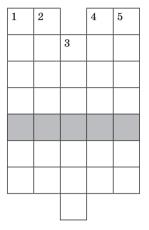
Одна з найяскравіших особистостей музичної історії XVIII–XIX століть. Уперше Паганіні виступив привселюдно одинадцятирічним

ЗАДАЧІ НА КОЖНИЙ ДЕНЬ

хлопчиком. Із 1828 по 1834 рік він дав сотні концертів у найбільших містах Європи. Усе скрипкове мистецтво подальших епох розвивалося під впливом стилю Паганіні.

Задача 27

Розгадайте кросворд і у виділеному рядку прочитайте назву рідного міста Нікколо Паганіні.

- 1. Давньогрецький математик.
- 2. Відрізок, що сполучає дві точки кола.
- 3. Результат віднімання.
- **4.** Умовний запис числами, буквами, знаками будь-яких величин і відношень між ними.
- **5.** Число.

28 ЖОВТНЯ =

2007 рік. У британській газеті The Daily Telegraph опубліковано список «100 геніїв сучасності». До нього увійшов український художник Іван Марчук. Марчук Іван Степанович (нар. 12 травня 1936, с. Москалівка, Тернопільська обл.) — український живописець, народний художник України, лауреат Національної премії України ім. Шевченка. Почесний громадянин Тернополя і Києва. Його картини вражають мистецтвознавців Європи, Америки, Австралії, йому пропонують виставлятися в найкращих залах світу. Кар-

Організація інтегрованих проектів з використанням різних змістових ліній!

Наскрізні лінії — це соціально значущі надпредметні теми, що сприяють розвитку в учнів здатності застосовувати набуті знання в різних ситуаціях і формують уявлення про суспільство в цілому. Нові посібники містять добірку різноманітних інтегрованих проектів для втілення наскрізних ліній за такими напрямами:

- «Здоров'я і безпека»;
- «Екологічна безпека та сталий розвиток»;
- «Підприємливість і фінансова грамотність»;

Матеріали посібників можуть застосовувати у своїй педагогічній практиці вчителі різних навчальних дисциплін середньої та старшої школи під час проведення інтегрованих уроків, виховних занять і позашкільних заходів.

Код	Назва	Стор.	Ціна
20КЛК002	Інтегровані проекти. Здоров'я і безпека	176	65,00
20КЛК003	Інтегровані проекти. Екологічна безпека та сталий розвиток	160	60,00
20КЛК004	Інтегровані проекти. Підприємливість та фінансова грамотність	160	60,00

Замовляйте першими за найвигіднішими цінами лише у ВГ «Основа»!

Вартість поштової доставки Укрпоштою — 28,90 грн Тарифи інших перевізників дізнавайтеся додатково.

OCHOB₩

тини Івана Марчука зберігаються в багатьох колекціях у різних країнах світу.

Задача 28

Збільште в 125 разів значення виразу $7\frac{7}{8} \cdot 7\frac{1}{5} - 2\frac{1}{5} \cdot 2\frac{2}{7} + \frac{1}{8} \cdot 7\frac{1}{5} - 2\frac{1}{5} \cdot 5\frac{5}{7}$, і ви дізнаєтесь, скільки творів налічує доробок Марчука Івана Степановича.

29 ЖОВТНЯ

2011 рік. Відкрито Арену Львів — футбольний стадіон у Львові, збудований для проведення матчів чемпіонату Європи з футболу 2012 року.

15 листопада 2011 на стадіоні відбулася перша офіційна гра — товариський матч між національними збірними України та Австрії. Матч закінчився перемогою української збірної з рахунком 2:1.

Задача 29

Знайдіть значення виразу a+b+x+y, якщо a+b+z=50000, z-x-y=15085, і ви дізнаєтесь, на скільки місць для глядачів розрахований стадіон Арена Львів.

30 ЖОВТНЯ —

1888 рік. Лауд Джон (США) запатентував кулькову ручку — пишучий прилад, що передає пастоподібне чорнило з контейнера за допомогою невеликої кульки. Для досягнення зносостійкості кульки виготовляють із твердого матеріалу, наприклад, зі сталі або карбіду вольфраму.

Кулькові ручки найдешевші, досить надійні й прості, а тому найпоширеніші, найпопулярніші інструменти для писання, що витіснили чорнильні пера.

Задача 30

Знайдіть значення виразів

$$a_1 = \frac{x}{2} + \frac{x}{3} + \frac{x}{4} + \frac{x}{6} + \frac{x}{8} + \frac{x}{12}$$

якщо x = 0,48, і $a_2 = 3,2y - \frac{y}{2} - \frac{y}{5}$, якщо $y = \frac{12}{25}$,

і ви дізнаєтесь, який найбільший і найменший діаметр (у мм) мають кульки в кулькових ручках.

31 ЖОВТНЯ

1815 рік. Народився Карл Теодор Вільгельм Вейєрштрасс, німецький математик. Дослідження Вейєрштрасса присвячені математичному аналізу, теорії функцій, варіаційному численню, диференціальній геометрії й лінійній алгебрі.

Задача 31

Розташуйте букви в порядку зростання значень виразів, що їм відповідають, і ви прочитаєте слово, якого не вистачає у висловлюванні Карла Вейєрштрасса (із листа до С. В. Ковалевської): «Якщо математик — не ..., він ніколи не стане досконалим математиком».

Е П		Т	0		
0,01:0,1	0,01:10	0,1:0,01	0,1:10		

ВІДПОВІДІ

- 1. 1916 року. 2. 1495 роком. 3. Лисенко.
- 4. 92 доби. 5. 43 с. 6. Земне яблуко.
- 7. 1974 року. 8. 7 000 000. 9. Успіх.
- 10. 4 008 000 000 кВт/год. 11. 1710 року.
- 12. Львів. 13. 2000 року. 14. Сила нескорених.
- **15.** 311 мовами. **16.** 55,1 млрд. **17.** Наука.
- 18. Від 38 до 261 млн км. 19. 371 доба.
- 20. 1407 рік. 21. 7 планетаріїв. 22. 1 км.
- 23. Наполегливість. 24. 1930 року. 25. 20 років.
- 26. 97 млн. 27. Генуя. 28. 5000 творів.
- 29. 34 915 місць. 30. 0,7 мм і 1,2 мм.
- 31. Поет.